

"ישיבישע בלאט" "לאמדעט" ב"דף היומ" בשו"ת ומ"מ

דף מג.

תוד"ה הלכה, עי' מהר"ם ומצפה איתן, עי' רמב"ם ע"ז ז' ח' פר"ח בארות המים ומרכבת ה משנה שם.

תוד"ה ש"מ תלת, ע"ע רמב"ן לקמן ע"ב, ר"ן על הר"ף, ריטב"א ותוס' רא"ש.

דמות צורות לבנות, עי' רש"י דבדוקא יש לגרוס צורות, עי' חת"ס, ובת"י הביא מרש"י לגרוס צורת לבנות, ועי' ריטב"א.

לא יעשה אדם בית תבנית היכל, ועי' מנחת חינוך לט' א' שהוכיח מהרמב"ם והחינוך שאין זה מדיון לא תעשון איתי אלא משום מורא מקדש וביאר דזה לפי המסקנא של הגמרא, אמנם בתוס' בע"ב וביומא נד: מבואר שגם בזה האיסור משום לא תעשון איתי, ועי' ריטב"א ור"ן על הר"ף דמ"מ אלו אסורין גם בנעשו ע"י אחרים כיון שעשייתם לתשמיש, ולכן האיסור בהם רק בנעשו כמידותם ועי' בית אפרים סימן י' אם נאסר גם כמדת בית ראשון או רק כבית שני.

חצר תבנית עזרה, ועי' מקדש דוד ביה"ב א' ג' למה לא נאסר כתבנית חצר, וצידד לומר כיון שאינו מעכב בבנין, אך דחה שאינו תלי בזה אלא במה שנקרא בית ה' שזהו לא תעשון איתי.

מנורה תבנית מנורה, ועי' מהר"ק שורש עה' דאין לעשות מנורת שבע קנים בכל גודל כיון שבתורה לא נתפרש גובהה, ועי' תורת חיים, ועי' מנ"ח רנד' יג', דכל האיסור רק בכלים שהקפידה התורה בצורתם, ולא בכל צג' כלים שהיו במקדש.

ע"ב

אלא בדמות ארבעה פנים, עי' רש"י דהם שור אדם אריה ונשר, ועי' ש"ך קמא' כ' דעכשיו נשתנה שור לכרוב, וכל האיסור בעשיית כולם ביחד, ועי' ב"ח קמא' דשור ואריה אסור אפילו בפני"ע כיון דהם במזלות, ועי"ש ש"ך סק"ל, דגם בזה האיסור רק כשעושהמכל היב' מזלות ביחד.

לא תעשון אותי, ובאיסור צורת אדם, עי' רמב"ם ע"ז ג' י' שכתב הטעם שלא יטעו אחריו, עי' חת"ס יו"ד קכח', ועי' תוס' בע"א דאחר שאדם לבד אסור מאי נ"מ ב-ד' צורות, ועי' רמב"ן, ובמהרי"ט ח"ב יו"ד לה'.

כי תניא ההיא לעובדם, ואי יש איסור לעשות ע"ז, עי' רמב"ם ל"ב' (וכן בהל' ע"ז ג' ט'), ושם ברמב"ן בהשגות נחלק עליו, ועי' מגילת אסתר, ומכאן שעשיית צורה שלא לעובדם ליכא איסור, וכ"כ הרמב"ם שם ג' יא', אמנם באור זרוע ח"ד רג' הביא דלאחר התירוץ דלהתלמד עשה, נדחה תי' זה וגם עשייה שלא לעבדם אסורה.

שאני ר"ג דאחרים עשו לו, ועי' תוס' יומא נד. שמחלק בזה בין שמשים שבמדור העליון שאותם יש איסור להשהות בביתו אפילו אחרים עשו לו, לבין משמשים במדור התחתון, והרמב"ם ע"ז ג' יא' נראה שלא חילק בזה, ועי' מנחת חינוך לט' ב', ועי' בר"ן על הר"ף כאן. ובבאור הגר"א קמא' כא'.

עי' תוס' יומא נד. שכל האיסור בצורת אדם בולטת (ויל"ע מתוס' כאן בע"א ד"ה לא שמשמע שגם ציור אסור), וכ"כ הריטב"א, והרמב"ן והר"ן חולקים, וכן נחלקו הרמב"ם והראב"ד ע"ז ג' י'. ולענין בובות בזמן הזה, הנה לכאורה אף שהוי צורה בולטת אבל אינה נעשית לעובדה וכן ליכא חשד במה שמחזיקה ביתו ויש להקל, וכן פסק הנצי"ב משיב דבר ח"ב יא' וחכמת אדם כלל פה' ו', וכן משמע בבאור הגר"א קמא' יח', אמנם באחרונים החמירו בזה דיש לפחות הצורה מעט, ופוק חזי מאי עמא דבר.

לע"נ רבי חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח
להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח
בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדשו נפתח קו טלפון בו ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום-0795255901
השאלות ינתנו מידי בוקר, התשובות - בשעות הערב, בקרוב יהיה ניתן להשאיר תשובות.